

ARXIU HISTÒRIC DE PROTOCOLS DE BARCELONA

Memòria 2018

L'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, constituït pels manuals, llibres notals i protocols de més de cent anys del districte notarial de la capital catalana, forma part de l'Arxiu General de Protocols del Col·legi de Notaris de Catalunya, amb el qual es troba instal·lat de manera unitària a la seva seu, i és gestionat per aquesta institució. Integrat en el Sistema d'Arxius de Catalunya, és el primer arxiu de l'Estat espanyol d'entre els notariaus, tant per l'antiguitat com per la continuïtat i la transcendència dels seus fons. I, alhora, és un dels principals centres d'investigació i estudi del país, amb unes xifres d'usuaris (més de dos mil tres-cents) i de consultes (més de tretze mil sis-centes) molt elevades tot i que lleugerament inferiors a les de l'any passat.

Durant l'any 2018, l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona ha continuat desplegant les funcions ja tradicionals i que li són pròpies com a centre responsable de la custòdia, el tractament i la difusió del patrimoni documental generat per la institució notarial barcelonina, des de la seva gènesi, a l'inici del segle XIII, fins avui dia, d'acord amb la normativa sectorial corresponent.

En aquesta memòria es recullen i sistematitzen de manera sintètica aquestes competències, agrupades en quatre grans apartats, segons l'esquema coherent de funcions desplegades pels centres arxivístics: recepció o ingressos de fons; conservació en el triple vessant de preservació, restauració i reproducció; organització i tractament, igualment en un triple vessant de classificació, ordenació i descripció, i, en darrer terme, comunicació i difusió dels fons.

Convé advertir, en tot cas, que sobre els primers punts relatius a l'ingrés de fons, a la conservació o encara a la mateixa organització de la documentació en els seus diferents vessants, aquesta memòria recull tasques relatives a l'Arxiu General de Protocols del Districte de Barcelona més que no pas a l'Arxiu Històric. Tasques que, pel fet que formen part del mateix cicle o procés documental i són executades pel personal de la Secció Històrica, s'hi han incorporat.

Com a aspectes més remarcables de la tasca duta a terme durant aquest any 2018, es pot destacar:

- La continuació de l'elaboració dels índexs generals dels 10 volums de l'inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona.
- L'inici de la descripció dels protocols del segle XX (1941 a 1967), segons el pla establert amb la Fundació Noguera.

1. RECEPCIÓ I INGRÉS DE LA DOCUMENTACIÓ

1.1 Ingrés de protocols de Barcelona

D'acord amb la legislació vigent, han ingressat a l'Arxiu General de Barcelona els protocols de més de vint-i-cinc anys corresponents a les notaries demarcades dins el seu districte notarial, que actualment aplega, de manera exclusiva, la capital catalana.

La xifra de volums del protocol general segueix augmentant, apropant-se al llindar dels tres mil. Cal anotar que comptabilitzem la totalitat dels volums produïts. Així, incloem els protocols d'un notari que, d'acord amb el Reglament notarial, no els ha transferit pel fet de portar més de vint-i-cinc anys a la plaça:

- Any 1992: 97 notaris i 2.994 volums.

D'altra banda, els protocols que en aquest any han esdevingut centenaris i que, per tant, han passat a formar part de l'Arxiu Històric, obert a la consulta i a la investigació històrica, són:

- Any 1918: 45 notaris i 184 volums.

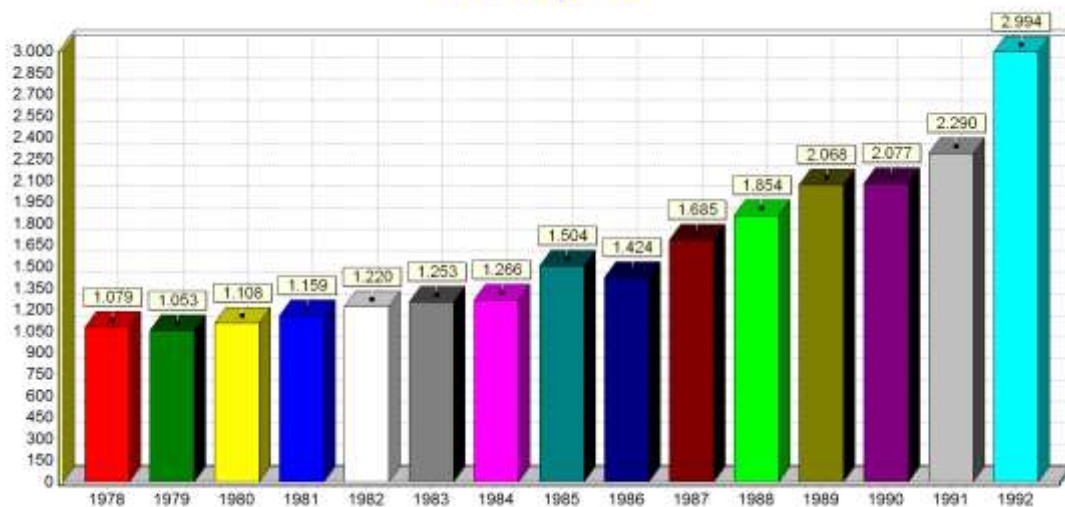
1.2 Ingrés i concentració de protestos

Aquest any, han ingressat a l'Arxiu General els protocols especials de protestos corresponents del districte de Barcelona, els quals han estat instal·lats al dipòsit del carrer Entença:

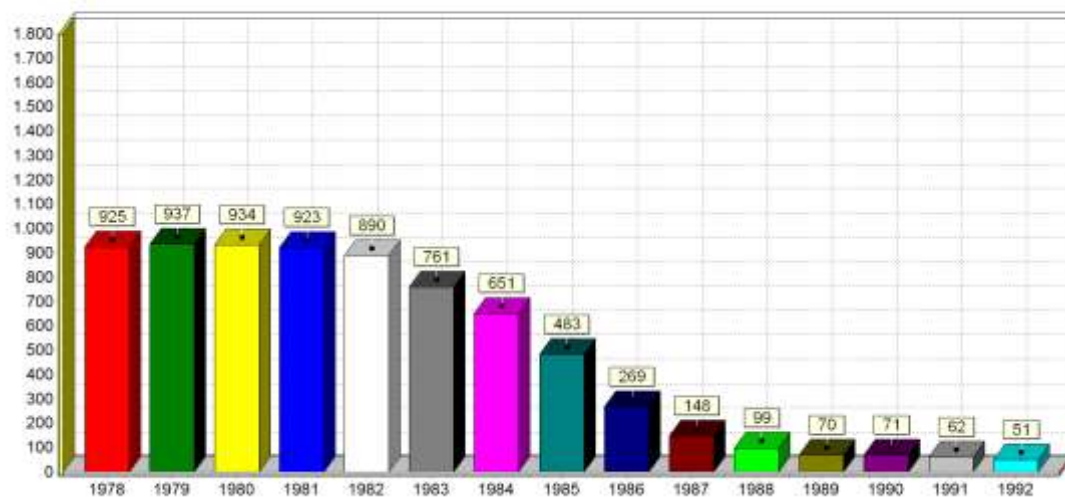
- Protocols de protestos del districte de Barcelona de 1992: 15 notaris i 51 volums.

Evolució de la producció notarial barcelonina: 1978-1992

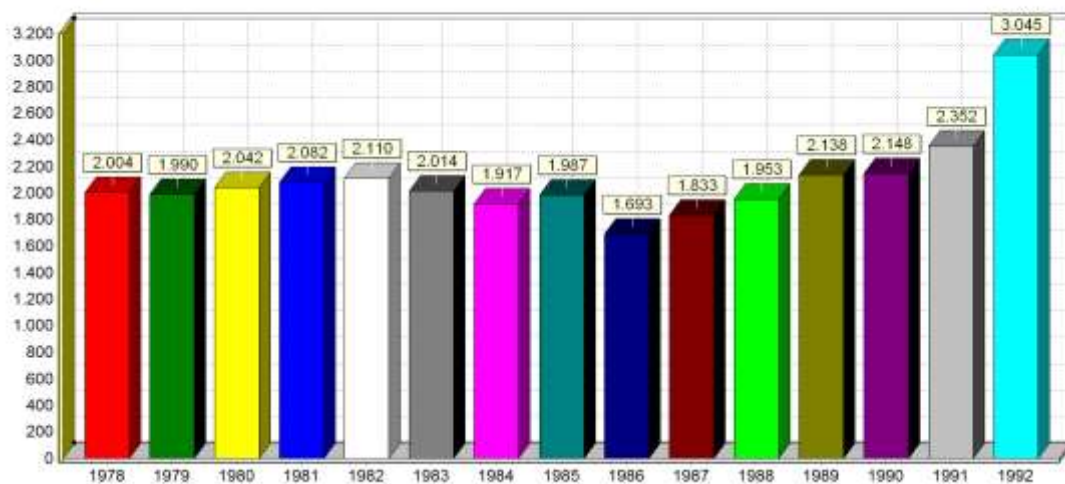
Protocol general

Protocol protestos

Protocol general i protestos

1.3 Ingrés de pliques

Igualment, han ingressat a l'Arxiu General les pliques obrants a les notaries, corresponents tant a dipòsits de tipus general com a testaments, memòries testamentàries o altres documents relacionats:

- 38 pliques.

1.4 Ingrés de protocols de Badalona

Durant aquest any han ingressat a l'Arxiu General de Barcelona també els protocols de més de vint-i-cinc anys del districte de Badalona, que ens pertoca conservar perquè abans formava part del districte de Barcelona:

- Any 1992: 3 notaris i 59 volums.

1.5 Ingrés de protocols de l'Hospitalet de Llobregat

Fruit de l'Acord de Junta de 26 d'octubre de 2016, l'Arxiu General custodia en dipòsit l'Arxiu de Districte de l'Hospitalet de Llobregat. Els ingressos corresponents al protocol de vint-i-cinc anys són:

- Any 1992: 15 notaris i 244 volums.

1.6 Arxiu dels fons de Corredors de Comerç de Catalunya

Com a institució successora dels quatre antics col·legis territorials de corredors de comerç, el Col·legi de Notaris ha assumit la ingent massa de volums generats pels fedataris mercantils cessats amb anterioritat a l'any 2000, mitjançant la creació de l'Arxiu de Corredors de Comerç de Catalunya (ACCC), constituït per quatre seccions corresponents a cadascun dels esmentats col·legis territorials (Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona).

D'aquestes seccions, l'única destinada a mantenir-se activa és la de Barcelona, ja que, d'acord amb la legislació vigent sobre el destí dels llibres registre, aquests han de ser transferits a l'arxiu notarial de districte corresponent. Així, fruit de les transferències corrents, durant l'any 2018 han ingressat:

- Plaça de Barcelona, de l'antic Col·legi de Corredors de Comerç de Barcelona, 973 volums.

2. CONSERVACIÓ DELS PROTOCOLS

2.1 Manteniment de suports

S'han dut a terme les tasques pròpies de manteniment de les unitats d'instal·lació, tant de les capsas i de les carpetes que protegeixen els volums com dels mateixos protocols.

2.2 Enquadernació de protocols del segle XX

S'ha prosseguit la tasca de reparació de les enquadernacions i, en tot cas, de restauració dels protocols del segle XX, de notaris i anys diversos, amb una xifra superior a l'exercici anterior, en que el número de volums restaurats va baixar al produir-se un canvi d'enquadernador:

- 50 volums de protocols.

2.3 Restauració de protocols

Igualment, s'ha continuat la restauració dels volums històrics més malmesos i que es consideren de major interès. D'acord amb el projecte iniciat fa uns anys, durant el 2018 s'ha continuat amb la restauració dels protocols de l'escrivania d'Hisenda:

- 47 protocols.

2.4 Instal·lacions d'arxiu

Canviada l'any 2006 la maquinària de climatització de l'Arxiu Històric i Intermedi, durant el 2018 se n'ha continuat controlant el rendiment, mercès als sensors de control o termohigrògrafs i mitjançant lectures automàtiques periòdiques dels paràmetres de temperatura i humitat, bàsics per a la conservació òptima dels fons documentals.

3. ORGANITZACIÓ I TRACTAMENT DE LA DOCUMENTACIÓ

3.1 Classificació i ordenació dels fons

S'han dut a terme les tasques pròpies de tractament i organització dels fons de protocols generals ingressats a l'arxiu, tant de Barcelona com de Badalona:

- Revisió, neteja (fotocòpies, grapes, clips...) i ordenació alfabètica per notaris dels protocols de l'any 1992, amb un total de 97 notaris i 2.994 volums.

Igualment, s'han ordenat els protocols especials de protestos del districte de Barcelona ingressats a l'arxiu:

- Ordenació cronològica (1992) i alfabètica (de notaris).

També s'ha continuat organitzant el fons intern, petit però important, de les relacions de transferència de protocols i modificacions d'escriptures:

- Classificació i ordenació de les sèries de relacions de transferència i de modificacions d'escriptures de l'Arxiu General del Districte, de l'any 1992.

3.2 Descripció dels fons

Seguint amb el projecte patrocinat per la Fundació Noguera des de l'any 1995, d'elaboració del nou inventari dels protocols de l'arxiu, enguany s'han dut a terme les tasques següents.

Al llarg de l'any 2018 es va continuar amb l'elaboració dels índexs general dels 10 volums de l'Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona: l'Índex Cronològic de Notaris del Districte Notarial de Barcelona, l'Índex Cronològic de Notaris Forans del Districte Notarial de Barcelona, l'Índex Alfabètic de Notaris i Escrivents, l'Índex Antroponímic, l'Índex Toponímic i l'Índex de Matèries.

La confecció d'aquests índexs va haver de ser modificada per les necessitats d'edició de la Fundació Noguera, de manera que el volum X es publicaria en dues parts: la primera, el volum X integrat per les Escrivanies Especials, el Fons Patrimonials, Foranes, Miscel·lània, Addenda i els Índexs alfabètics i cronològics corresponents, que es van haver d'elaborar, i el que serà el volum XII on s'inclouran tots els índexs abans esmentats i que inclouran també el volum XI relatiu a l'Inventari dels Protocols de 1941 a 1967.

Al mes de desembre i amb la firma del nou conveni s'inicià l'inventari dels protocols de 1941 a 1967, segons les directrius establertes des de l'inici per la Fundació Noguera.

En segon terme, quant als fons de corredors de comerç, continuant el criteri emprat en els anys anteriors, s'ha procedit a descriure els llibres registre de les transferències corrents del districte de Barcelona, a nivell d'inventari sumari.

3.3 Ordenació dels fons del Districte de l'Hospitalet de Llobregat

Al llarg de 2018, ha anat ingressant el protocol corresponent a l'any 1992. A partir de l'any 1991, els fons es troben ordenats cronològicament i, dins de cada any, alfabèticament per notari, sense que per aquest motiu es perdi la vinculació de cada fedatari amb la respectiva plaça, ja que es pot retrobar consultant els instruments de descripció de l'arxiu.

4. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ DELS FONDS

4.1 Servei a la sala de consulta

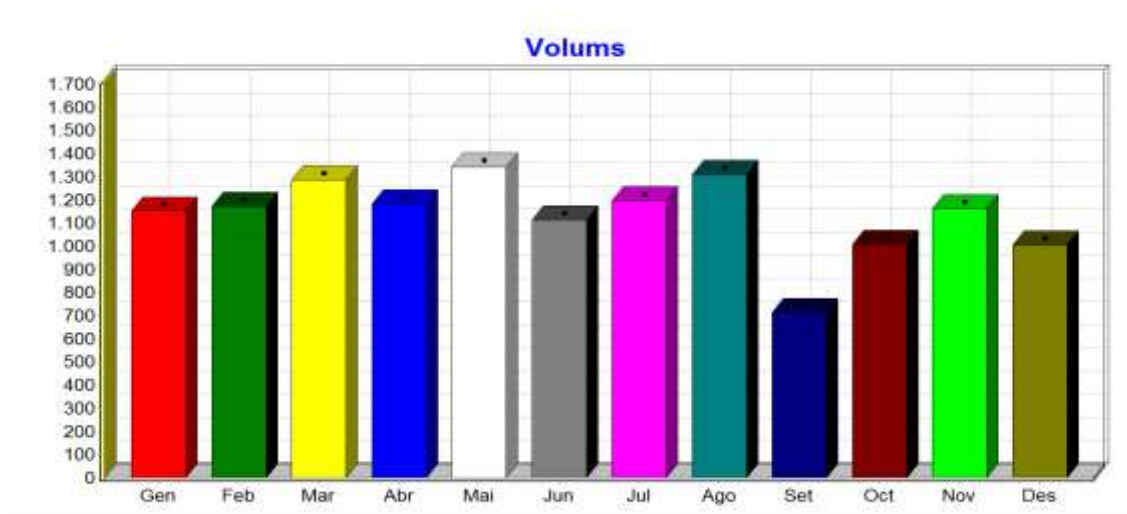
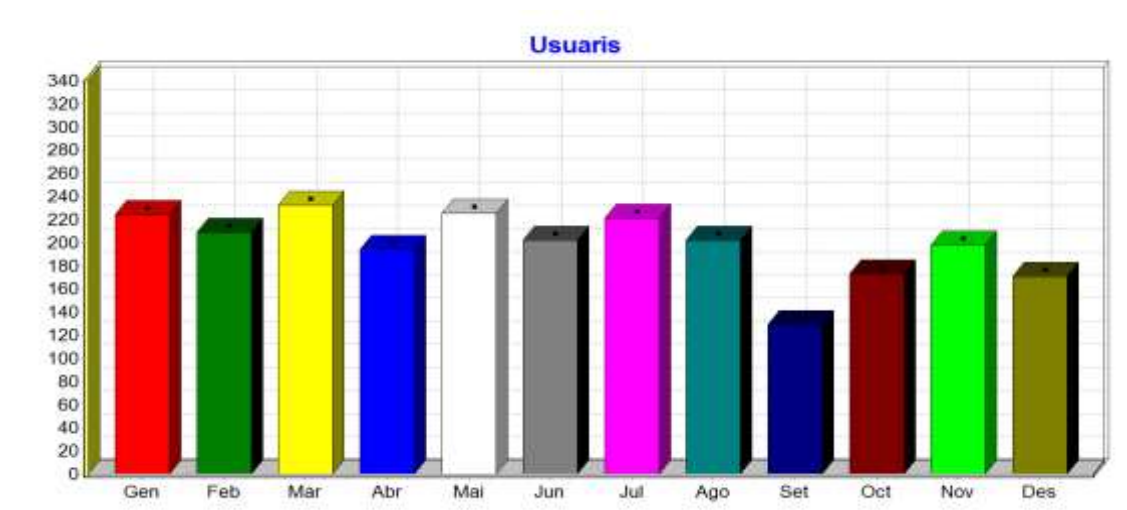
Aquesta és, sens dubte, la finalitat última del conjunt de tasques desenvolupades a l'arxiu i, alhora, la que ocupa més dedicació i atenció quotidiana per part del seu personal. Amb un nivell de consulta que depassa els tretze mil sis-cents volums, les xifres totals d'usuaris i de consultes o volums servits situen el nostre centre entre els més prestigiosos i visitats del país.

Aquest servei comporta moltes intervencions puntuals d'ajut, de resolució de dubtes de tot tipus (arxivístics, paleogràfics, diplomàtics, històrics...) i d'assessorament bibliogràfic o documental:

- S'han realitzat un total de 13.639 consultes per part de 2.380 usuaris, mostrant així un lleuger descens respecte l'any anterior.

AHPB
Estadística d'usuaris i consultes, any 2018

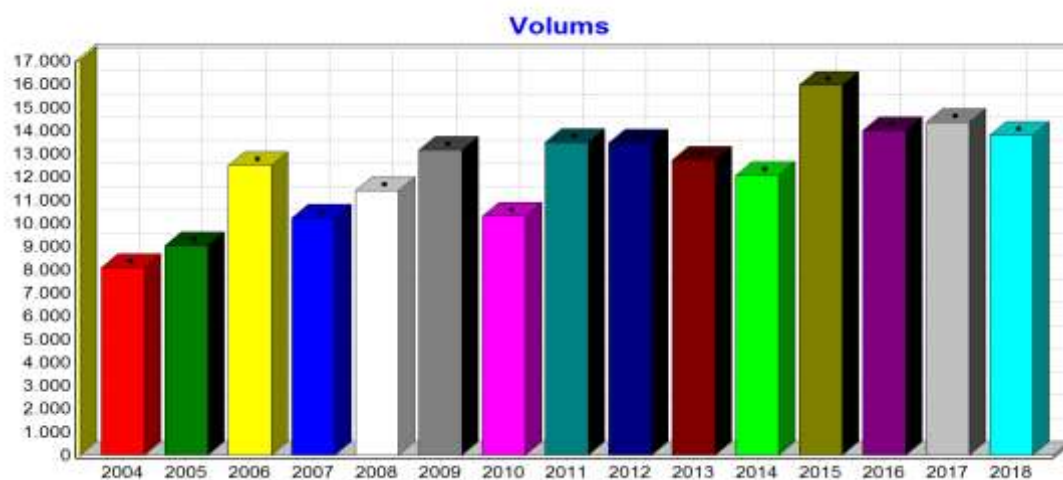
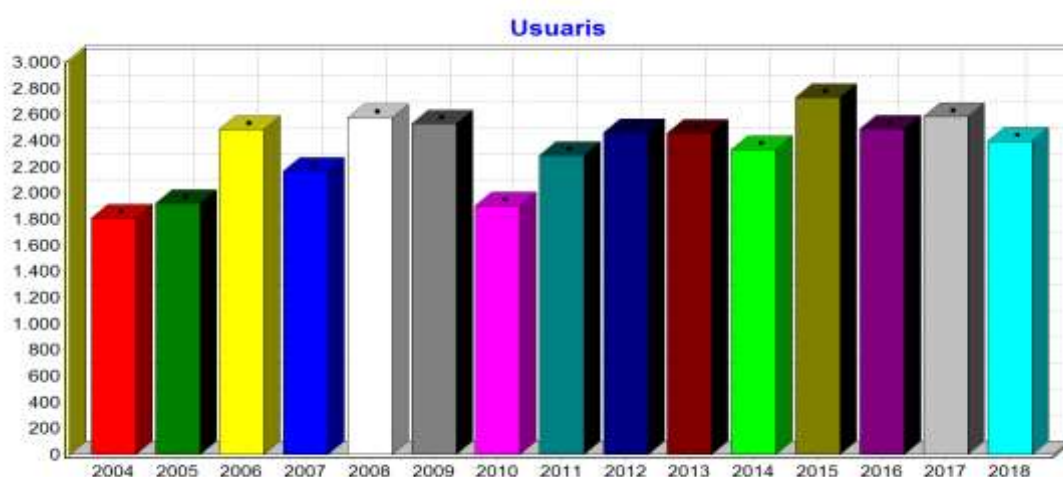
	Dies	Usuaris	Volums	Mitjana diària usuaris	Mitjana diària volums
Gener	22	224	1.152	10,18	52,36
Febrer	20	209	1.171	10,45	58,55
Març	21	232	1.285	11,05	61,19
Abril	20	194	1.182	9,70	59,10
Maig	21	225	1.343	10,71	63,95
Juny	21	202	1.113	9,62	53
Juliol	22	221	1.197	10,05	54,41
Agost	22	202	1.310	9,18	59,54
Setembre	18	129	714	7,17	39,67
Octubre	22	173	1.007	7,86	45,77
Novembre	21	198	1.161	9,43	55,29
Desembre	18	171	1.004	9,50	55,78
TOTAL	248	2.380	13.639	9,60	55

Evolució de l'estadística d'usuaris i consultes: 2004-2018

	Dies	Usuaris	Volums	Mitjana usuaris	Mitjana volums
2004	251	1.809	8.102	7,21	32,28
2005	248	1.920	9.022	7,74	36,38
2006	246	2.485	12.501	10,10	50,82
2007	248	2.166	10.222	8,73	41,22
2008	250	2.573	11.396	10,29	45,58
2009	249	2.529	13.160	10,16	52,85
2010	250	1.902	10.302	7,61	41,21
2011	248	2.289	13.488	9,23	54,39
2012	248	2.463	13.452	9,93	54,24
2013	248	2.457	12.717	9,91	51,28
2014	247	2.332	12.068	9,44	48,86
2015	249	2.733	15.950	10,98	64,06
2016	247	2.488	14.006	10,07	56,70
2017	244	2.592	14.363	10,62	58,86
2018	248	2.380	13.639	9,60	55

4.2 Servei indirecte

De manera complementària al servei directe a sala, s'ha atès dues-centes setanta-cinc consultes, majorment a través del correu electrònic, sobre documentació de l'arxiu. I, sobretot, s'ha atès també una quantitat no xifrada, però realment molt nombrosa, de consultes telefòniques ben diverses: informació sobre situació de protocols de Catalunya, sobre notaris antics, sobre centres d'arxiu, preguntes sobre tipologies notariales, orientacions bibliogràfiques i documentals, ubicació de poblacions dins els districtes i un llarg etcètera.

4.3 Reproduccions

Com a resultat de les investigacions dutes a terme pels usuaris, sempre que l'estat dels registres i protocols ho ha permès, s'ha donat resposta a la seva sol·licitud de reproducció. El canvi evident en la tipologia d'usuari dels últims anys (cada cop més centrat en la recerca amateur de tipus genealògic i allunyat de la recerca acadèmica sistemàtica) explica la progressiva minva de sol·licituds d'aquest servei. D'aquesta manera:

- S'han realitzat un total de 711 reproduccions del fons documental de l'arxiu.

4.4 Visites comentades

Més enllà de les activitats habituals de tractament, descripció, difusió dels fons i d'atenció als usuaris, també es realitzen a l'arxiu, en el decurs de l'any, freqüents visites comentades per part de facultats o d'escoles universitàries, de personalitats i d'altres grups ben diversos que s'hi interessen.

Les visites més significades realitzades aquest any 2018 han estat les següents:

- 11 de gener. Visita d'un notari argentí (1 persona)
- 12 de gener. Visita d'una delegació del notariat cubà (8 persones)
- 19 de gener. Visita privada per a membres de la judicatura (6 persones)
- 2 de maig. Visita representants Associació d'advocats de l'estat (11 persones)
- 28 de juny. Visita Escola Judicial per a jutges europeus (20 persones)
- 24 d'octubre. Visita d'assessors fiscals de la BLITA (25 persones)
- 29 d'octubre. Visita d'alumnes del Màster en Ciències Jurídiques impartit pel Dr. Tomàs de Montagut, de la Universitat Pompeu Fabra (20 alumnes)

4.5 Classes pràctiques

En la línia de connexió ben directa de l'arxiu amb les universitats i altres institucions culturals, prèvia concertació, s'hi imparteixen classes pràctiques de diferents matèries relacionades amb la documentació (metodologia i crítica textual, paleografia i diplomàtica, història, antropologia...). De l'any 2018, remarquen les següents:

- 19 de setembre. Universitat de Barcelona, Facultat de Geografia i Història, Dr. Gerard Marí (15 alumnes)
- 26 de setembre. Universitat de Barcelona, Facultat de Geografia i Història, Dr. Gerard Marí (12 alumnes)

5. PERSONAL

El mes de juny, li fou concedida la invalidesa permanent al director tècnic, en règim de baixa laboral de llarga durada des del gener de 2017. No s'ha produït cap modificació en el nombre de treballadors de la secció, de manera que actualment està composta per un tècnic i un auxiliar. La plaça de director tècnic, ocupada ininterrompudament durant els darrers vuitanta anys, resta en l'actualitat deserta.

Barcelona, gener de 2019